

Cirkulärnr: 12:65
Diariernr: 12/6789
P-cirknr: 12-2:27
Nyckelord: AD, kollektivavtal, arbetskyldighet, RiB
Handläggare: Johanna Read Hilmarsdottir
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Arbetsrättssektionen
Datum: 2012-11-27
Mottagare: Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik
Rubrik: Arbetsdomstolens dom 2012 nr. 66 om arbetskyldighet
för räddningstjänstpersonal i beredskap att delta vid olika
former av larm inom IVPA-verksamheten
Bilagor: AD 2012 nr 66

PACTA

CIRKULÄR 12:65

Arbetsgivarpolitik: 12-2:27
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Johanna Read Hilmarsdottir

Nyckelord: AD, kollektivavtal, arbetsskyldighet, RiB

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik

Arbetsdomstolens dom 2012 nr. 66 om arbetsskyldighet för räddningstjänstpersonal i beredskap att delta vid olika former av larm inom IVPA-verksamheten

Arbetsdomstolen (AD) har i dom 2012 nr. 66 tagit ställning till om det ingår i arbetsskyldigheten för räddningstjänstpersonal i beredskap (deltidsbrandmän) att delta i s.k. IVPA-larm och där utföra förekommande arbetsuppgifter samt om ersättning för sådana larm. Hörby kommun vann målet i Arbetsdomstolen.

Bakgrund

Kommuner och Landsting har genom åren samordnat sina resurser på olika sätt. Räddningstjänsten har genomfört olika utryckningsinsatser och utfört de uppgifter som personalen varit kvalificerade för. På många håll har landsting och kommuner träffat avtal om att räddningstjänsten skulle genomföra en utryckningsinsats vid akuta sjukdomsfall i väntan på att ambulans skulle anlända. Dessa insatser kallas idag för IVPA-larm. Den 1 januari 2005 fick kommunerna rätt att sluta avtal med landstingen om sjuktransporter och om att utföra hälso- och sjukvård i väntan på sådana transporter s.k. IVPA.

Vintern 2010 hade alla kommuner ingående i Region Skåne ingått ett avtal om s.k. IVPA-verksamhet, förutom Hörby kommun. Politikerna i Hörby kommun konstaterade att det inte var acceptabelt att kommunen stod utanför samarbetet med landstinget och bestämde att kommunen skulle ingå ett avtal med regionen om s.k. IVPA. Under efterföljande primärförhandlingar med Brandmännens Riksförbund (nedan BRF) blev parterna eniga om att s.k. IVPA skulle införas i organisationen men var oense i ersättningsfrågan. BRF hävdade att en IVPA-uttryckning skulle ersättas särskilt och angav kollektivavtalet RiB¹ 10, bilaga 1, § 12 som stöd för sina krav. Kommunen bestred BRF:s yrkande och hävdade att en IVPA-uttryckning skulle ersättas enligt avtal på samma sätt som andra uttryckningar. BRF utnyttjade sin rätt att lägga tolkningsföreträde gällande deltidbrandmännens arbetsskyldighet.

¹ Räddningstjänst i Beredskap, RiB

Kommunen ingick avtal med Region Skåne som innebär att kommunens räddningstjänst förband sig att åka på dels s.k. IVPA-larm vid ett Prio 1 larm² då tidsvinsten i förhållande till första ambulans eller Prehospitalt Akutteam på plats av SOS Alarm AB bedöms överstiga 15 minuter samt Sjukvårdslarm innebärande att vid detta larm skulle brandmännen kunna ge hjärtstoppassistans, administrera syrgas och lägga halskrage för vilket krävdes särskild delegation från landstinget.

Med anledning av BRF:s tolkningsbesked väckte Hörby kommun talan vid Arbetsdomstolen och yrkade att domstolen skulle fastställa

- a) att det ingår i arbetsskyldigheten för deltidsbrandmännen i kommunen att genomföra utryckningsinsats som följer av IVPA-larm enligt avtalet mellan kommunen och Region Skåne,
- b) att det ingår i arbetsskyldigheten för deltidsbrandmännen i kommunen att genomföra utryckningsinsats som följer av sjukvårdslarm enligt avtalet ovan,
- c) att vid utryckningsinsats som följer av sjukvårdslarm enligt avtalet ovan, de arbetstagare som har delegation från medicinskt ansvarig läkare är skyldiga att utföra de sjukvårdsuppgifter som omfattas av delegationen enligt avtalet.

Kommunen yrkade därutöver att Arbetsdomstolen skulle förplikta BRF att till kommunen utge allmänt skadestånd för felaktigt tolkningsbesked med 250 000 kronor jämte ränta.

BRF bestred bifall till käromålet samt yrkade genstämningvis att för det fall Arbetsdomstolen skulle finna att det förelåg arbetsskyldighet för deltidsbrandmännen i enlighet med kommunens yrkande skulle Arbetsdomstolen fastställa att det inte var förenligt med kollektivavtalet RiB 10, bilaga 1, § 12 att beordra arbetstagare att utföra arbetsuppgiften att delta i IVPA-larm och Sjukvårdslarm utan att det förelåg lokal överenskommelse som omfattade frågan om ersättning för sysslan.

Kommunen yrkade i första hand att genkäromålet skulle avvisas och i andra hand bestred kommunen bifall till detsamma.

Arbetsdomstolen

Frågan om arbetsskyldighet

Arbetsdomstolen prövade först om kollektivavtalet RiB 10 innebär arbetsskyldighet för de arbetsuppgifter som var aktuella i målet.

Avtalstext och partsavsikt

Efter genomgång av det gällande och tidigare kollektivavtal konstaterade Arbetsdomstolen att avtalets/ens ordalydelse inte innehöll någon annan ledning än den allmänt hållna ordalydelsen i RiB 10, bilaga 1, § 2 och 4. Det kunde således inte av själva

² Prio 1- alarm innebär ett uppdrag med högsta prioritet där patienten bedöms ha akuta livshotande symtom på grund av sjukdom eller olycksfall.

avtalstexten utläsas annat eller mera än att arbetsskyldigheten för deltidsbrandmännen i vart fall omfattar räddningsinsatser vid olyckor och överhängande fara för olyckor enligt lagen om skydd för olyckor (LSO). Avtalsparterna SKL och BRF var inte eniga om vad som varit avsikten med avtalsbestämmelsen. Någon gemensam partsavsikt förelåg inte.

Hör de aktuella larmen till räddningstjänstens verksamhetsområde och har de ett naturligt samband med de normala arbetsuppgifter räddningstjänsten utför?

Arbetsdomstolen övergick därefter till att pröva om de tvistiga arbetsuppgifterna hörde till räddningstjänstens verksamhetsområde och om de hade ett naturligt samband med de normala arbetsuppgifterna.

Efter genomgång av de uppgifter som åligger räddningstjänsten enligt lag samt de uppgifter som därutöver utfördes normalt sett inom ramen för räddningstjänsten fann Arbetsdomstolen att avtalet mellan Hörby kommun och Region Skåne fick anses stå i naturligt samband med räddningstjänstens centrala verksamhet och att skyldigheten att delta i själva utryckningsinsatsen måste anses falla inom ramen för deltidsbrandmännens yrkeskvalifikationer.

När det gäller utförande av sjukvårdsuppgifter, under själva utryckningsinsatsen, kan arbetsskyldighet endast föreligga om deltidsbrandmannen har föreskriven utbildning och delegation.

Felaktigt tolkningsbesked?

Arbetsdomstolen konstaterade att utredningen i målet inte gav stöd för att BRF medvetet skulle ha åberopat tolkningsföreträdet i ett för tvisten ovidkommande syfte eller gjort en sådan kvalificerad missbedömning som krävs för att BRF ska anses ha saknat fog för sin ståndpunkt i tvisten. Kommunens yrkande avslogs.

Genkäröålet – ersättningsfrågan om arbetsskyldighet förelåg vid IVPA-larm

Arbetsdomstolen tog upp frågan om ersättning för IVPA-larm till prövning i sak.

Då Arbetsdomstolen konstaterat att arbetsskyldighet förelåg vid IVPA-larm prövades frågan om denna utryckningsinsats omfattades av kollektivavtalets bestämmelser om ersättning vid utryckning eller om ersättningsfrågan skulle regleras med stöd av RiB § 12 vilket BRF gjort gällande.

Arbetsdomstolen fann att utredningen i målet gav vid handen att arbete med anledning av IVPA- och Sjukvårdslarm enligt kollektivavtalet inte kan anses utgöra en sådan särskild ansvars-/verksamhetsuppgift som kan föranleda ersättning enligt RiB § 12. Arbetsdomstolen avslog BRF:s yrkande.

Domen var inte enhällig. Två ledamöter var skiljaktiga.

Kommentarer

Sveriges Kommuner och Landsting samt Arbetsgivarförbundet Pacta kan med ledning av domen konstatera att kollektivavtalet RiB § 8 gäller där räddningstjänsten har beslutat att utföra uppdrag i form av Sjukvårds- eller IVPA-larm ingår det i arbetskyldigheten för samtliga brandmän att delta i utryckningen. Väl framme efter larm förutsätter utförande av hälso- och sjukvårds-arbetsuppgifter att den aktuella arbetstagaren har medicinsk delegation. Det ingår i kollektivavtalet RiB:s tillämpningsområde.

Ersättningen vid utryckning regleras i RiB § 8, dvs. sedvanlig ersättning vid larm.

Bestämmelsen om särskild arbetsuppgift, RiB § 12, är inte tillämplig i sammanhanget då deltagande i Sjukvårds- eller IVPA-larm anses ha så nära anknytning till arbetsgivarens normala verksamhet att arbetstagaren är skyldig att utföra dem som en del i sitt grunduppdrag (allmänna åligganden).

Syftet med RiB § 12 är att vara en arbetsgivarventil som kan användas när arbetsgivaren vill ge enstaka arbetstagare extra ersättning genom en lokal överenskommelse. Bestämmelsen ska inte användas för att avlöna arbetstagare som utför sitt grunduppdrag. Om så sker överskrids de normerande belopp som följer av RiB § 8.

Om det finns tekniska hjälpmedel för sjukvård som underlättar arbetet för räddningstjänstpersonalen vid utryckning så ligger det inom arbetstagarens arbetsskyldighet att använda sig av dessa, under förutsättning att arbetstagaren har fått sig tilldelad delegation från medicinskt ansvarig läkare.

När det gäller frågan om skadestånd för obefogat tolkningsbesked kan det endast konstateras att Arbetsdomstolen nu bekräftar den praxis som finns sedan tidigare. En arbetsgivare torde ha betydande svårigheter med att visa att en facklig organisation inte haft ett befogat syfte eller gjort en kvalificerad missbedömning.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetsrättssektionen

Sophie Thörne

Johanna Read Hilmarsdottir

Bilagor:
AD 2012 nr 66